

Khái quát lịch sử thế giới cổ đại

Bài 3

XÃ HỘI NGUYÊN THỦY

Lịch sử loài người cho chúng ta biết những sự việc diễn ra trong đời sống con người từ khi xuất hiện đến ngày nay.

1. Con người đã xuất hiện như thế nào ?

Cách đây hàng chục triệu năm, trên Trái Đất có loài vượn cổ sinh sống trong những khu rừng rậm. Trong quá trình tìm kiếm thức ăn, loài vượn này dần dần đã biết đi bằng hai chi sau, dùng hai chi trước để cầm nắm và biết sử dụng những hòn đá, cành cây... làm công cụ. Đó là *Người tối cổ*⁽¹⁾ (sớm nhất cách đây khoảng 3 - 4 triệu năm). Những hài cốt của Người tối cổ đã được tìm thấy ở nhiều nơi như : miền Đông châu Phi, trên đảo Gia-va (In - đô - nê - xi - a), ở gần Bắc Kinh (Trung Quốc) v.v...

Hình 3 - Cuộc sống của người nguyên thủy

Hình 4 - Săn ngựa rừng

(1) Còn gọi là Người vượn.

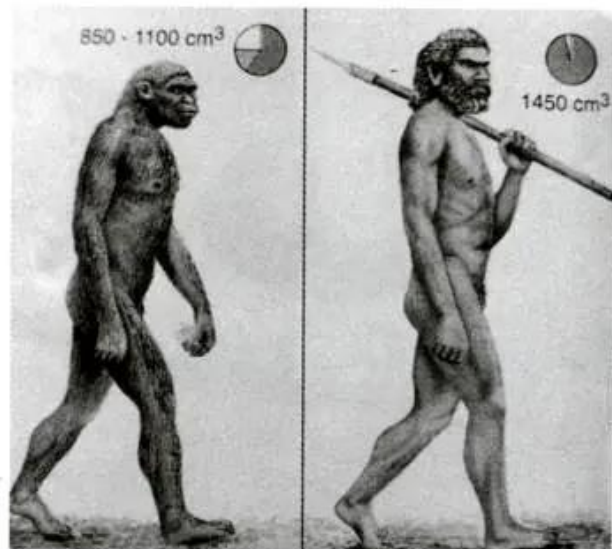
Người tối cổ sống theo bầy gồm khoảng vài chục người. Ban ngày, họ hái lượm hoa quả và săn bắt thú để ăn ; ban đêm họ ngủ trong các hang động, dưới mái đá hoặc trong những túp lều làm bằng cành cây, lợp lá hoặc cỏ khô. Họ biết ghè đẽo đá, làm công cụ ; biết dùng lửa để sưởi ấm, nướng thức ăn và xua đuổi thú dữ. Cuộc sống bấp bênh “ăn lông, ở lỗ” như thế kéo dài hàng triệu năm.

2. Người tinh khôn sống thế nào ?

Trải qua hàng triệu năm, Người tối cổ dần dần trở thành *Người tinh khôn*. Những bộ xương của Người tinh khôn có niên đại sớm nhất vào khoảng 4 vạn năm trước đây, đã tìm được ở hầu khắp các châu lục.

Xem hình 5, em thấy Người tinh khôn khác Người tối cổ ở những điểm nào ?

Người tinh khôn không sống theo bầy mà theo từng nhóm nhỏ, gồm vài chục gia đình, có họ hàng gần gũi với nhau, gọi là *thị tộc*. Những người cùng thị tộc đều làm chung, ăn chung, giúp đỡ lẫn nhau trong mọi công việc. Trong quá trình sinh sống, Người tinh khôn đã biết trồng rau, trồng lúa, biết chăn nuôi gia súc, làm đồ gốm, dệt vải từ sợi vỏ cây, biết làm đồ trang sức như vòng tay, vòng cổ. Con người không chỉ kiếm được thức ăn nhiều hơn mà còn sống tốt hơn, vui hơn.

Hình 5 - Người tối cổ và Người tinh khôn

3. Vì sao xã hội nguyên thủy tan rã ?

Cuộc sống của Người tinh khôn ở buổi ban đầu tuy có khá hơn so với Người tối cổ song họ cũng chỉ mới biết dùng đá để chế tạo *công cụ lao động*. Công cụ đá, dù được cải tiến không ngừng, không thể đem lại năng suất lao động cao được. Mãi đến khoảng thiên niên kỉ thứ IV TCN, con người mới phát hiện ra kim loại và dùng kim loại để chế tạo công cụ.

Hình 6 - Đồ đựng bằng gốm
(khoảng 3000 năm TCN)

Nhờ công cụ bằng kim loại, con người có thể khai phá đất hoang, tăng diện tích trồng trọt, có thể xẻ gỗ đóng thuyền, xẻ đá làm nhà. Người ta có thể làm ra một lượng sản phẩm không chỉ đủ nuôi sống mình mà còn dư thừa. Một số người, do có khả năng lao động hoặc do chiếm đoạt một phần của cải dư thừa của người khác, đã ngày càng trở nên giàu có. Những người trong thị tộc giờ đây không thể cùng làm chung, hưởng chung. Xã hội nguyên thủy dần dần tan rã, nhường chỗ cho xã hội có giai cấp.

Hình 7 - Công cụ, đồ dùng và đồ trang sức bằng đồng

CÂU HỎI

1. Bầy người nguyên thủy sống như thế nào ?
2. Đời sống của Người tinh khôn có những điểm nào tiến bộ hơn so với Người tối cổ ?
3. Công cụ bằng kim loại đã có tác dụng như thế nào ?